

Hospital Universitari
MútuaTerrassa

Unitat Docent Anatomia Patològica

Pla Supervisió

PLA SUPERVISIÓ ANATOMIA PATOLÒGICA

Coordinadora: Dra. Mònica Rodríguez Carballeira (cap d'estudis)

Autores:

Dra. Pilar Forcada (tutora de residents de la unitat docent)

Dr. Antonio Salas (cap del servei)

Centre: Hospital Universitari MútuaTerrassa

Data d'elaboració: Maig 2012

Data d'aprovació pel Comitè de Docència: 29/05/2012

Data d'aprovació pel Comitè Executiu Assistencial: 15/10/2014

Número de revisió: 1a Edició.

Índex

1. Objectiu del document.....	1
2. Àmbit d'aplicació.....	1
3. Bases legislatives	1
4. Supervisió de les activitats assistencials	3
4.1 Generalitats	3
4.2 Activitats de caràcter ordinari	4

1. Objectiu del document

Aquest protocol d'actuació té com a objectiu establir les bases que han de permetre graduar el nivell de supervisió requerit per a les activitats assistencials que desenvolupin els residents en la seva pràctica laboral.

S'entén que al llarg del període de residència s'adquireix una competència professional progressiva que implica un nivell de responsabilitat creixent i una necessitat de supervisió decreixent.

La Comissió de Docència de l'Hospital Universitari MútuaTerrassa ha elaborat aquest protocol en compliment de l'article 15.5 del Reial decret 183/2008, que regula la formació sanitària especialitzada. Aquest article indica que "les comissions de docència han d'elaborar protocols escrits d'actuació per graduar la supervisió de les activitats que portin a terme els residents en àrees assistencials significatives, amb especial referència a l'àrea d'urgències o qualssevol altres que es considerin d'interès".

Tal i com s'indica, a més, en l'article esmentat, un cop aprovat el protocol, el cap d'estudis ha de consensuar amb els òrgans de direcció del centre la seva aplicació i revisió periòdica.

2. Àmbit d'aplicació

Aquest document és aplicable a tots els residents que estiguin desenvolupant el seu programa de formació sanitària especialitzada al nostre centre i també als residents pertanyents a un altre centre que estiguin al nostre desenvolupant-hi la seva activitat professional, degudament autoritzada. Igualment ho és quan els residents del nostre centre van a un altre a fer-hi una part de la seva formació.

3. Bases legislatives

Com s'ha dit prèviament, aquest protocol d'actuació es desenvolupa en compliment de l'article 15.5 del Reial decret 183/2008, que regula la formació sanitària especialitzada.

Per elaborar-lo s'han tingut en compte els articles 14 i 15 del reial decret esmentat i la seva aplicació a les característiques del nostre centre.

Es transcriuen a continuació aquests dos articles:

➤ **Article 14. El deure general de supervisió**

D'acord amb el que estableixen l'article 104 de la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat, l'article 34.b) de la Llei 16/2003, de 28 de maig, de cohesió i qualitat del Sistema Nacional de Salut, i l'article 12.c) de la Llei 44/2003, de 21 de novembre, tota l'estructura del sistema sanitari ha d'estar a la disposició de ser utilitzada en els ensenyaments de grau, especialitzats i continuats dels professionals.

Aquest principi rector determina que les previsions d'aquest Reial decret i les que adoptin les comunitats autònomes sobre els òrgans col·legiats i unipersonals de caràcter docent s'entenguin sense perjudici del deure general de supervisió inherent als professionals que prestin serveis en les diferents unitats assistencials on es formin els residents. Aquests professionals estan obligats a informar els tutors sobre les activitats dutes a terme pels residents.

Els responsables dels equips assistencials dels diferents dispositius que integren les unitats docents acreditades per a la formació d'especialistes han de programar les seves activitats assistencials en coordinació amb els tutors de les especialitats que s'hi formen, a fi de facilitar el compliment dels itineraris formatius de cada resident i la seva integració supervisada en les activitats assistencials, docents i de recerca que es portin a terme en les unitats esmentades, amb subjecció al règim de jornada i descansos que preveu la legislació aplicable sobre aquest aspecte.

➤ **Article 15. La responsabilitat progressiva del resident**

1. El sistema de residència al qual es refereix l'article 20 de la Llei 44/2003, de 21 de novembre, implica la prestació professional de serveis per part dels titulats universitaris que cursen els programes oficials de les diferents especialitats en ciències de la salut.

Aquest sistema formatiu implica l'assumpció progressiva de responsabilitats en l'especialitat que s'estigui cursant i un nivell decreixent de supervisió, a mesura que s'avança en l'adquisició de les competències previstes en el programa formatiu, fins que s'assoleixi el grau de responsabilitat inherent a l'exercici autònom de la professió sanitària d'especialista.

2. En aplicació del principi rector que estableix l'article anterior, els residents s'han de sotmetre a les indicacions dels especialistes que prestin serveis en els diferents dispositius del centre o la unitat, sense perjudici de plantejar a aquests especialistes i als seus tutors totes les qüestions que se suscitin com a conseqüència de la relació esmentada.
3. La supervisió de residents de primer any ha de ser de presència física i l'han de portar a terme els professionals que prestin serveis en els diferents dispositius del centre o la

unitat pels quals el personal en formació hi estigui fent rotació o prestant serveis d'atenció continuada.

Aquests especialistes han de visar per escrit les altes, les baixes i els altres documents relatius a les activitats assistencials en què intervinguin els residents de primer any.

Les previsions que conté aquest apartat s'han d'adaptar a les circumstàncies específiques de supervisió en les especialitats la durada de les quals sigui d'un any.

4. La supervisió decreixent dels residents a partir del segon any de formació ha de tenir caràcter progressiu. A aquests efectes, el tutor del resident pot impartir, tant al resident com als especialistes que prestin serveis en els diferents dispositius del centre o la unitat, instruccions específiques sobre el grau de responsabilitat dels residents al seu càrrec, segons les característiques de l'especialitat i el procés individual d'adquisició de competències.

En tot cas, el resident, que té dret a conèixer els professionals presents en la unitat en la qual presti serveis, pot recórrer a ells i consultar-los quan ho consideri necessari.

5. Les comissions de docència han d'elaborar protocols escrits d'actuació per graduar la supervisió de les activitats que portin a terme els residents en àrees assistencials significatives, amb especial referència a l'àrea d'urgències o qualssevol altres que es considerin d'interès.
6. Aquests protocols s'han d'elevat als òrgans de direcció del corresponent centre o unitat perquè el cap d'estudis de formació especialitzada consensui amb ells la seva aplicació i revisió periòdica.

4. Supervisió de les activitats assistencials

4.1 Generalitats

La capacitat dels residents per realitzar determinades activitats assistencials té relació amb el seu nivell de coneixements i amb la seva experiència, en gran manera determinada per l'any de residència en què es troba. La naturalesa i la dificultat de cada activitat són també determinants importants. Aquests factors condicionen la responsabilitat progressiva que els residents poden adquirir i, per tant, el grau de supervisió que necessiten.

S'estableixen tres nivells diferents de responsabilitat i necessitat de supervisió:

Nivell 1 (responsabilitat màxima: supervisió a demanda)

Les habilitats adquirides permeten al resident portar a terme activitats de manera independent, sense necessitat de tutorització directa. Per tant, el resident fa l'activitat i posteriorment n'informa. Sol·licita supervisió si ho considera necessari.

Nivell 2 (responsabilitat mitjana: supervisió directa)

El resident té un coneixement suficient però no té prou experiència per fer una determinada activitat assistencial de manera independent. El resident fa les activitats sota la supervisió directa del personal sanitari de plantilla.

Nivell 3 (responsabilitat mínima: supervisió directa màxima)

El resident només té un coneixement teòric de determinades actuacions, però cap experiència. Aquestes activitats són realitzades pel personal sanitari de plantilla i observades o assistides pel resident.

Es considera que hi ha dos períodes formatius diferenciats: el primer any de residència i els anys restants; i es delimiten nivells de responsabilitat també diferenciats per a aquests dos períodes. Si bé s'estableixen nivells de responsabilitat únics per a cada tipus d'activitat en cada període formatiu, és evident que els coneixements i les habilitats dels residents milloren amb el pas del temps.

4.2 Activitats de caràcter ordinari

Habitualment, els nivells de responsabilitat i la necessitat de supervisió inherents a les activitats assistencials que han de fer els residents en l'aprenentatge de la seva especialitat estan definits en els programes formatius que per a cada especialitat elabora la corresponent comissió nacional. Però això no sempre és així. En qualsevol cas, els tutors dels residents han d'elaborar un pla de supervisió per a la seva especialitat, on s'especifiquin els nivells de responsabilitat, que cal adjuntar a l'itinerari formatiu.

Grau de supervisió durant el primer any

- **Autòpsies**
  - Revisió d'història clínica: nivell 2
  - Dissecció macroscòpica: nivell 2
  - Fotos macroscòpiques: nivell 1
  - Presa de mostres: nivell 2
  - Protocol i diagnòstics provisionals: nivell 2
  - Protocol i diagnòstics definitius: nivell 3

- **Patologia quirúrgica**
  - Inclusió de biòpsies petites (endoscòpiques): nivell 2
  - Descripció de peces macroscòpiques: nivell 3
  - Tallat i inclusió: nivell 3
  - Descripció microscòpica: nivell 3
- **Docència i recerca**
  - Assistència a sessions: nivell 1
  - Participació en sessions i activitat docent: nivell 3
  - Iniciació a la presentació de comunicacions orals i pòsters: nivell 3
  - Col·laboració en la recerca científica: nivell 1

Grau de supervisió durant el segon any

- **Autòpsies**
  - Revisió d'història clínica: nivell 1-2
  - Dissecció macroscòpica: nivell 2
  - Fotos macroscòpiques: nivell 1
  - Presa de mostres: nivell 2
  - Protocol i diagnòstics provisionals: nivell 2
  - Protocol i diagnòstics definitius: nivell 2
- **Patologia quirúrgica**
  - Descripció de peces macroscòpiques de dificultat alta: nivell 2-3
  - Descripció de peces macroscòpiques de dificultat baixa: nivell 1-2
  - Tallat i inclusió: nivell 2
  - Descripció microscòpica: nivell 2
  - Aproximació diagnòstica (diferenciar entre lesions inflamatòries i lesions neoplàstiques): nivell 2
  - Estudi peroperatori: nivell 3
- **Docència i recerca**
  - Assistència a sessions: nivell 1
  - Participació en sessions i activitat docent: nivell 2
  - Col·laboració en la presentació de comunicacions orals i pòsters: nivell 2
  - Col·laboració en la recerca científica: nivell 3

Grau de supervisió durant el tercer any

- **Autòpsies**
  - Revisió d'història clínica: nivell 1
  - Dissecció macroscòpica: nivell 1
  - Fotos macroscòpiques: nivell 1
  - Presa de mostres: nivell 1
  - Protocol i diagnòstics provisionals: nivell 1
  - Protocol i diagnòstics definitius: nivell 2

- **Patologia quirúrgica**
  - Descripció de peces macroscòpiques: nivell 1
  - Tallat i inclusió: nivell 1
  - Descripció microscòpica: nivell 2
  - Aproximació diagnòstica (diferenciar la probable histogènesi de les neoplàsies): nivell 2
  - Estudi peroperatori: nivell 2

- **Citologia**
  - Aprenentatge de tècniques de presa de mostres: nivell 2
  - Metodologia de processament de mostres: nivell 2
  - Descripció: nivell 2
  - Orientació diagnòstica: nivell 2

- **Docència i recerca**
  - Assistència a sessions: nivell 1
  - Participació en sessions i activitat docent: nivell 2
  - Col·laboració en la presentació de comunicacions orals i pòsters: nivell 2
  - Col·laboració en la recerca científica: nivell 2

Grau de supervisió durant el quart any

- **Autòpsies**
  - Revisió d'història clínica: nivell 1
  - Dissecció macroscòpica: nivell 1
  - Fotos macroscòpiques: nivell 1
  - Presa de mostres: nivell 1
  - Protocol i diagnòstics provisionals: nivell 1
  - Protocol i diagnòstics definitius: nivell 1

- **Patologia quirúrgica**
  - Descripció de peces macroscòpiques: nivell 1
  - Tallat i inclusió: nivell 1
  - Descripció microscòpica: nivell 2
  - Aproximació diagnòstica (diferenciar la probable histogènesi de les neoplàsies): nivell 2
  - Estudi peroperatori: nivell 2

- **Citologia**
  - Aprenentatge de tècniques de presa de mostres: nivell 2
  - Metodologia de processament de mostres: nivell 2
  - Descripció: nivell 2
  - Orientació diagnòstica: nivell 2

- **Docència i recerca**
  - Assistència a sessions: nivell 1
  - Participació en sessions i activitat docent: nivell 1
  - Col·laboració en la presentació de comunicacions orals i pòsters: nivell 1
  - Col·laboració en la recerca científica: nivell 1
  - Elaboració de comunicacions: nivell 1

- **Noves tecnologies**
  - Biologia molecular, microscòpia electrònica i citogenètica: nivell 3